

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις γιατί βρισκόμαστε στο πουθενά

“**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ**”

Στην **Αντιγόνη Σολομωνίδου-Δρουσιώτου**
antigoni.drousiotou@phileleftheros.com

Ένας τόμος πολυτελείας, των 800 τόσων σελίδων, διανθισμένος με έναν όγκο μαρτυρικού και αρχαιακού υλικού, με φωτογραφίες, αποτελεί τον δεύτερο τόμο της αυτοβιογραφίας του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας Γιώργου Βασιλείου. Τίτλος «Προεδρία: Οικοδομώντας το μέλλον». Με αφηγηματικό ύφος που συνεπαίρνει, στα δέκα κεφάλαια του βιβλίου ο αναγνώστης βλέπει έναν Πρόεδρο που εργάζεται 18 ώρες την ημέρα να κάνει μια μακρά προσπάθεια για τον τερματισμό της κατοχής και την επανένωση της Κύπρου. Συναντήσαμε στο γραφείο του για να συζητήσουμε για τα χρόνια της Προεδρίας του, αλλά και για το τώρα, που «όπως λέει» βρισκόμαστε στο πουθενά. Τονίζει την ανάγκη να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις, επισημαίνοντας πως εκείνο που προέχει δεν είναι να κερδηθούν οι προεδρικές εκλογές αλλά η χώρα.

Αποδείχθηκε πέραν πάσης αμφιβολίας ότι ο Ραούφ Ντενκτάς δεν ενδιαφερόταν για λύση

«Προεδρία: Οικοδομώντας το μέλλον», ο δεύτερος τόμος της αυτοβιογραφίας σας που μόλις κυκλοφόρησε. Γιατί παρουσιάζεται πρώτα στην Αθήνα;

-Διότι είμαστε πολύ κοντά στις προεδρικές εκλογές και δεν ήθελα η παρουσίαση του βιβλίου να ταυτιστεί καθ' οιονδήποτε τρόπο με την προεκλογική εκστρατεία. Η παρουσίαση θα γίνει στις 20 Νοεμβρίου, στην αίθουσα του Μεγάρου της Παλαιάς Βουλής στην Αθήνα, από τον πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας Κυριάκο Μητσοτάκη και τον πρώην υπουργό και καθηγητή ΕΚΠΑ Τάσο Γιαννίτση. Την εκδήλωση θα συντονίζει ο πρώην υπουργός και ευρωβουλευτής Γιώργος Ρωμαίος. Στην Κύπρο θα παρουσιαστεί αμέσως μετά τις προεδρικές εκλογές, ήδη όμως κυκλοφορεί στα βιβλιοπωλεία.

Αυτό που ξεχωρίζει στο βιβλίο είναι ο αγώνας σας για επανένωση της Κύπρου, η γνωστή φράση σας «Εμείς θέλουμε λύση χθες».

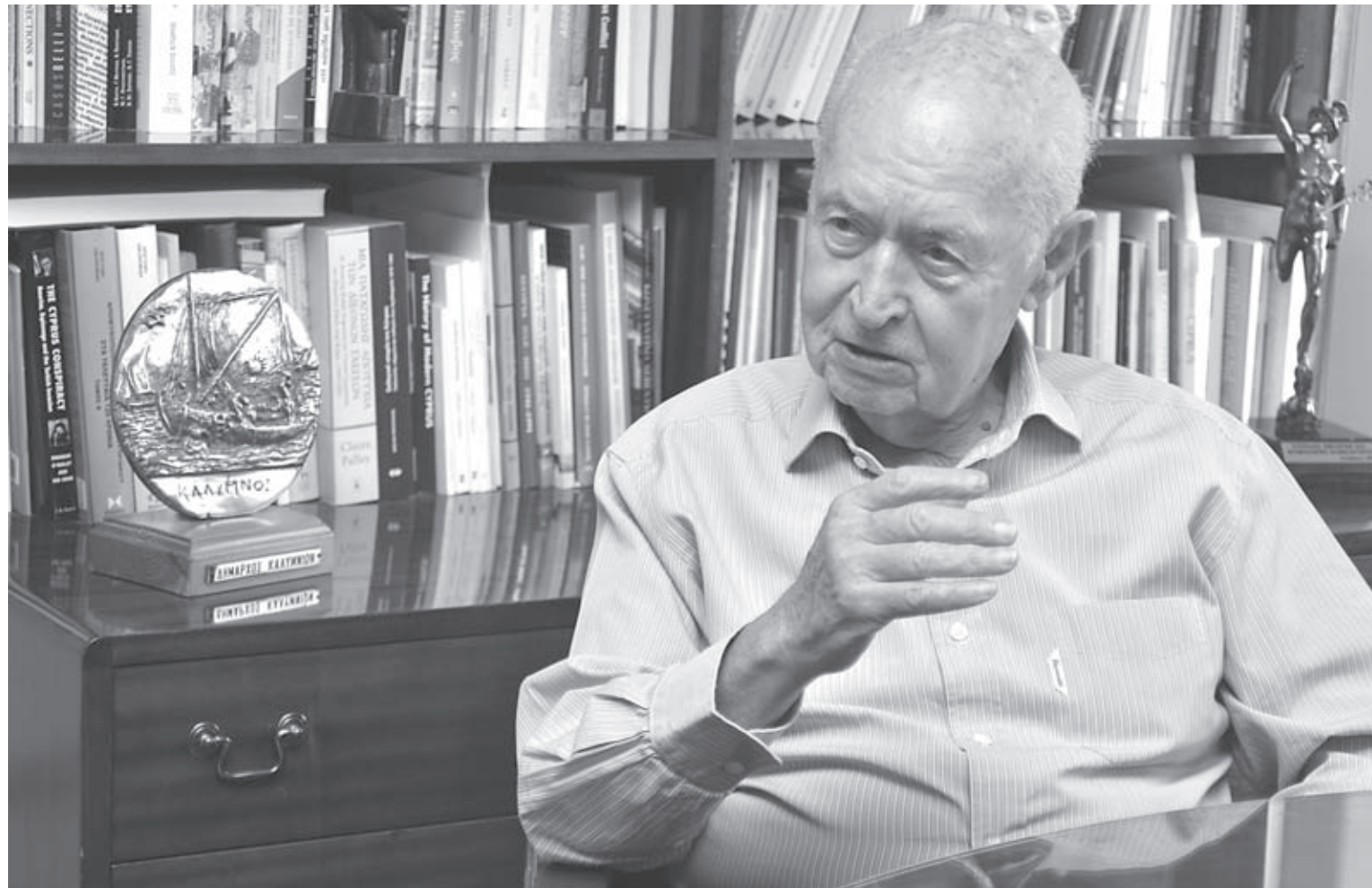
-Ναι, γιατί είχα πλήρη συνείδηση ότι ο χρόνος που περνούσε λειτουργούσε σε βάρος μας. Η αδράνεια και οι αρνητικές εντυπώσεις που είχαν δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της πολιτικής του ΔΗΚΟ με την απόρριψη του σχεδίου Κουεγιάρ μάς έκαναν τεράστια ζημιά. Οπότε άρχισα αμέσως διεθνή εκστρατεία. Από κάθε ηγέτη που συναντούσα, ζητούσα βοήθεια για να πετύχουμε τη λύση του Κυπριακού. Η απάντηση ήταν ότι καταλάβαιναν την αδικία που είχε γίνει και τόνιζαν ότι ο μόνος τρόπος για να προωθηθεί λύση ήταν μέσω διαπραγματεύσεων.

Είχατε απαντήσει σας ένα Ραούφ Ντενκτάς.

-Ναι, ο οποίος δεν ήθελε να διαπραγματευτεί. Το πρώτο μου βήμα ήταν να εξασφαλίσω τη στήριξη της διεθνούς κοινότητας για την επανένωση των διαπραγματεύσεων. Συμφώνησαν και εξάσκησαν πίεση πάνω στην Τουρκία, η οποία ανάγκασε τον Ντενκτάς να δεχθεί διαπραγματεύσεις. Μετά από ένα χρόνο διαπραγματεύσεων αποδείχθηκε πέραν πάσης αμφιβολίας ότι δεν ενδιαφερόταν για λύση. Έτσι, η προσπάθειά μου ήταν να περάσω στη διεθνή κοινότητα ότι τον βόλευε το στάτους κβο. Γι' αυτό συναντήκα με τη Μάργκαρετ Θάτσερ πάνω από δέκα φορές και ο Πρόεδρος Τζορτζ Μπους με είχε καλέσει σε επίσκεψη στον Λευκό Οίκο πέντε φορές και είχε πολλές συναντήσεις με άλλους ηγέτες.

Είχα αποτέλεσμα αυτός ο αγώνας;

-Ναι, σιγά - σιγά κερδίζαμε τη διεθνή κοινή γνώμη έως ότου φτάσαμε στο 1992, οπότε καταφέραμε να βγουν τρεις ομόφωνες αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας που καταδικάζαν την αδιαλλαξία του Ντενκτάς. Έως το ψήφισμα 789 που έλεγε ξεκάθαρα ότι ο Ραούφ Ντενκτάς έπρεπε να αποδεχτεί τις ιδέες Γκάλι, απέρριπτε το στάτους κβο και ζητούσε μεταξύ άλλων όπως δοθεί ο έλεγχος της κλειστής

ΦΩΤΟ: ΣΤ. ΚΟΥΡΑΤΖΗΣ

Προέχει η χώρα και όχι οι Προεδρικές

πόλης της Αμμοχώστου στα Ηνωμένα Έθνη.

Κάτι που δεν έγινε. Ναι, διότι δυστυχώς ο μακρής Γλαύκος Κληρίδης εγκατέλειψε την πολιτική που είχαμε ακολουθήσει και δέχτηκε την απορριπτική γραμμή του ΔΗΚΟ. Εκεί που δουλεύαμε μαζί για 4,5 χρόνια για να πετύχουμε τα ομόφωνα ψηφίσματα και ήταν φανατικός υποστηρικτής της Δέσμης Ιδεών Γκάλι λέγοντας χαρακτηριστικά πως «δεν υπάρχει πολιτική Βασιλείου αλλά πολιτική Κληρίδη την οποία εφαρμόζει ο Βασιλείου», τους τελευταίους μήνες πριν τις προεδρικές εκλογές, για να εξασφαλίσει τη στήριξη του ΔΗΚΟ, μίλούσε για δήθεν αδυναμίες στη Δέσμη Ιδεών. Έτσι, αντί να πάνε τον Μάρτιο όπως έλεγε το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, να ζητήσουν από τον Ντενκτάς να τους πενί έκανε, εγκατέλειψαν κι αυτοί τη Δέσμη Ιδεών.

Πού στηρίζετε τη θέση στο βιβλίο σας ότι το 1992 είχατε φτάσει στα πρόθυρα λύσης;

-Διότι υπήρχαν τρεις παράγοντες, η ενότητα των Κυπρίων που ήταν φανατικά υπέρ της λύσης, η απόφαση της Τουρκίας και του Οζάλ να λύσει το Κυπριακό και η ξεκάθαρη επιθυμία της διεθνούς κοινότητας και του Συμβουλίου Ασφαλείας για άμεση λύση στη βάση του ψηφίσματος 789 και της Δέσμης Ιδεών Γκάλι.

Ήσασταν σίγουρος για την επανεκλογή σας;

-Ναι, και δυστυχώς μου έκανε ζημιά το ότι στον πρώτο γύρο πήρα σχεδόν 45%.

Πώς καταφέρατε να σας ψηφίσει το 45%;

-Η εκλογή μου στην Προεδρία είχε αλλάξει τα δεδομένα της Κύπρου. Η δημοκρατία έγινε πράξη, οι δημόσιοι υπάλληλοι κρίνονταν με βάση την απόδοσή τους και όχι του τι πίστευαν ή ψήφιζαν. Ίδρυσα το Πανεπιστήμιο παρόλο τον πόλεμο που μου έκαναν. Εφαρμόσαμε τον νόμο περί πολεοδομίας που καθόταν στα συρτάρια για 15 χρόνια και δεν τον ψήφιζαν γιατί θα θίγονταν συμφέροντα. Χρειάστηκαν 2 χρόνια εντατικής δουλειάς για να κατορθώσω να πετύχω να τον ψηφίσουν ομόφωνα. Μείωσαμε τους φορολογικούς συντελεστές. Είχα πετύχει τη συνεργασία ΑΚΕΛ - ΔΗΣΥ για να προωθήσουμε τη λύση του Κυπριακού. Απέδειξα ότι ήμουν Πρόεδρος

όλης της Κύπρου και όχι κάποιου κόμματος. Όλα αυτά και πολλά άλλα έπεισαν το 45% να με ψηφίσει στον πρώτο γύρο.

Κι όμως χάσατε στον δεύτερο γύρο.

-Ναι, για 880 ψήφους. Είχα αφιερωθεί στον αγώνα για την Κύπρο σε βάρος της προεκλογικής εκστρατείας. Μέχρι τον Δεκέμβριο ήμουν στη Νέα Υόρκη αγωνιζόμενος για το Κυπριακό. Έπεισα τότε τον γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ Δημήτρη Χριστόφια να μη φέρει τις τρεις χιλιάδες φοιτητές από το εξωτερικό. Υποτίμησα τον φανατισμό του κατεστημένου. Αν συνειδητοποιούσα ότι κινδύνευαν να χαθούν οι εκλογές και ως αποτέλεσμα τα βασικά επιτεύγματα της Προεδρίας μου, θα έβγαγα σίδηρα για να κερδίσω. Έχασα τις εκλογές και για χρόνια όλα πάγωσαν. Πολλοί μου λένε ότι μετάνιωσαν που δεν με ψήφισαν! Αλλά στερνή μου γνώση να σε είχα πρώτα.

Και ψάχνουν έναν νέο Βασιλείου.

-Δεν έχει σημασία πόσα χρόνια είσαι Πρόεδρος αλλά ποια είναι η εκτίμηση των πολιτών όταν φύγεις από την εξουσία. Από αυτή την άποψη με ικανοποιεί τόσο ο κόσμος όλων των παρατάξεων εκτός από το έργο που έκανα.

Ο Σταύρος Μαλάς μπορεί να είναι ο νέος Βασιλείου;

-Ο Σταύρος Μαλάς είναι ένας καλός επιστήμονας, έντιμος και οι θέσεις του αυτή τη στιγμή, κυρίως στο Κυπριακό, είναι οι πιο σωστές. Λέει ξεκάθαρα πως στο Κραν Μοντάνα χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία, όπως τονίζει και ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών.

Στο Κραν Μοντάνα ήσασταν εκεί.

-Ναι, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης τη μια μέρα μας άφηνε να καταλάβουμε ότι πηγαίναμε πολύ καλά και την επομένη το αντίθετο. Όταν κάναμε το '92 διαπραγματεύσεις στη Νέα Υόρκη για δυο μήνες σταμάτημα, πήρα μαζί μου το Εθνικό Συμβούλιο και κάθε απόγευμα τους ενημέρωνα για τα θέματα που είχαν συζητηθεί και συμφωνούσαμε πώς να αντιμετωπίσουμε τις εξελίξεις. Όλοι ήξεραν πού στεκόμασταν και με τι ρυθμό δουλεύαμε. Στο Κραν Μοντάνα είχαμε κάποια πληροφόρηση εκ των υστέρων. Διαπιστώναμε συνεχή σκαμπαβέσματα έως

όπου οδηγήθηκε τελικά στο ναυάγιο.

Η Τουρκία ήθελε λύση;

-Προτιμώ να απαντήσω με το τι λέει ο κ. Γκουτέρες στην έκθεσή του. Οι διαπραγματεύσεις κυπριακής ιδιοκτησίας κατέρρευσαν και χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία. Δηλώνει ξεκάθαρα ότι πήγαν οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις και οι δυο πλευρές στο Κραν Μοντάνα με στόχο να λύσουν το Κυπριακό. Δεν θέλω όμως να συζητήσω το τι έγινε ή όχι στο Κραν Μοντάνα, εκείνο που έχει σημασία είναι το πού είμαστε.

Πού είμαστε;

-Στο πουθενά, στο μηδέν. Η αποτυχία μας βλάπτει. Γι' αυτό λέω ότι πρέπει πάση θυσία να εργαστούμε για να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις και να πετύχουμε την καλύτερη δυνατή λύση. Ο Πρόεδρος ζητά να επαναρχίσουν οι συνομιλίες, αλλά πρώτα να προετοιμαστούν. Αλλά τι είδους συνομιλίες θα είναι αυτές που πρώτα θα πρέπει να προετοιμαστούν; Όπως είπε ο Γενικός Γραμματέας, έχουμε καλύψει το 90%, να καθήσουμε να συζητήσουμε χωρίς όρους και να βρούμε λύση για το υπόλοιπο 10%. Η Κύπρος ήταν πάντα θύμα της αντιπαράθεσης μεταξύ του ευκαίτου και του εφικτού και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος όλη του τη ζωή αγωνίστηκε για το ευκαίτο, δηλαδή την ένωση με την Ελλάδα, αλλά πείσθηκε από τις εξελίξεις ότι αυτό ήταν ένα άπιστο όνειρο. Δέχτηκε το εφικτό, δηλαδή τη Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία. Τη θέση αυτή υποστήριξε τότε στο δημοψήφισμα η ολιότητα σχεδόν των εκλογικών σώματων.

Σήμερα όμως οι φωνές ότι πρέπει η Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία αυξάνονται.

-Φυσικά διότι απέτυχαν οι διαπραγματεύσεις. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος θέλει ομοσπονδία με το σωστό περιεχόμενο, όπως ήθελε και ο πατέρας του. Ο Μαρίνος Σιζόπουλος την αποκρυσάσει, το ίδιο και η Ελένη Θεοχάρους. Αλλά χωρίς αποδοχή της Ομοσπονδίας δεν θα υπάρξει λύση. Αυτό σημαίνει ότι θα παραμείνει η αβεβαιότητα για το μέλλον, θα χάσουμε την ελπίδα για σημαντικές ξένες επενδύσεις, αγνοούμε το τι θα γίνει με την κλειστή πόλη της Αμμοχώστου. Ελπίζω να καταλάβουν οι πολίτες

Θα εγκρινόταν μια λύση μετά το Κραν Μοντάνα

«Ακούγεται έντονα ότι ο κόσμος δεν είναι έτοιμος για λύση, ότι μια λύση μετά το Κραν Μοντάνα δεν θα περνούσε.»

Μόνο αν έβαζες όλα τα ΜΜΕ να προπαγανδίζουν ενάντια στη λύση. Αλλά αν ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ και ο Πρόεδρος με αποφασιστικότητα έκαναν μια εντατική εκστρατεία απαντώντας στα ερωτήματα και τις ανησυχίες του κόσμου, θα περνούσε και με το παραπάνω.

«Βλέπετε εύκολο να ξεκινήσουν συνομιλίες μετά τις Προεδρικές;

Τίποτα δεν είναι εύκολο, αλλά τίποτα δεν είναι αδύνατο. Αν αύριο σου στήσουν οι Τούρκοι μια πλατφόρμα τι θα κάνεις, θα στέλνεις γράμματα; Πώς θα τους σταματήσεις; Δεν έχει συνειδητοποιήσει ο μέσος Κύπριος ότι με το να γράφεις γράμματα δεν λύνεις κανένα πρόβλημα, εκφράζεις απλά μια δυσαρέσκεια. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι τα πράγματα δεν θα είναι τόσο εύκολα όσο θέλουν να τα παρουσιάζουν διάφοροι. Σε λίγους μήνες θα διεξαχθούν οι προεδρικές εκλογές. Α μην ξεχνούμε ποτέ ότι εκείνο που προέχει δεν είναι να κερδηθούν οι εκλογές αλλά η χώρα. Μόνο μέσα από τέτοια προσέγγιση μπορεί να επιτευχθεί μια βιώσιμη λύση που να διασφαλίζει το μέλλον του λαού μας.

«Η λύση ανοίγει την πόρτα στην Τουρκία για να μπει στο παιχνίδι της ενέργειας στην Ανατολική Μεσόγειο»

ότι δεν θα μπορούμε να επηρεάσουμε τα γεγονότα.

«Να υπογράψουμε ό,τι μας δώσουν;»

-Όχι, όταν έχεις μια σταθερή γραμμή χωρίς μεγάλα λόγια, χωρίς υποσχέσεις που ξέρεις ότι δεν μπορείς να υλοποιήσεις, μπορείς να οδηγηθείς σε λύση, αξιοποιώντας σωστά τη στρατηγική μας θέση και τις προοπτικές του φυσικού αερίου. Η λύση ανοίγει την πόρτα στην Τουρκία για να μπει στο παιχνίδι της ενέργειας στην Ανατολική Μεσόγειο. Αν εμείς δεν προχωρήσουμε, το Ισραήλ μάλλον θα συμφωνήσει με την Τουρκία για τον αγωγό αν αυτό εξυπηρετεί τα εθνικά του συμφέροντα. Αν δεν κάνουμε τίποτα, το στάτους κβο θα λειτουργήσει σε βάρος μας. Το τι ήταν εφικτό το 2004 με το σχέδιο Ανάν και τι είναι σήμερα είναι διαφορετικό. Παραδείγματος χάριν, τότε δεν συζητούσε κανείς για τη Μόρφου, θα επιστρεφόταν. Σήμερα κι αν ακόμα περάσει υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση η Μόρφου, θα έχει αλλάξει με σημαντικές τουρκοικές επενδύσεις. Με ανησυχία και πρέπει να ανησυχεί τον κάθε Κύπριο το ότι οι εξελίξεις μετά το Κραν Μοντάνα είναι ραγδαίες και αρνητικές. Αν δεν συνειδητοποιήσουμε ότι πρέπει να πέσουμε με τα μούτρα στην προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού, διότι όσο περνά ο χρόνος τόσο το χειρότερο για μας, τότε θα είμαστε άξιοι της τύχης μας.

Χρησιμοποιείτε συχνά τα λόγια του Νέλσον Μαντέλα, ότι πρέπει να είσαι έτοιμος να συγχωρέσεις τα εγκλήματα του παρελθόντος για να προχωρήσεις. Είμαστε έτοιμοι;

-Όταν ξεκινήσαμε τις διαπραγματεύσεις επί Προεδρίας μου, ο Ραούφ Ντενκτάς ολοένα επαναλάμβανε τι επέφεραν το '63 -'64. Εγώ του απάντησα ότι τα θύματα και ο πόνος της εισβολής είναι πολλαπλάσια του τι έγινε το '63. Πρόσθεσα «θα λέω εγώ τα παραπάνω μου και εσύ τα δικά σου; Καλύτερα να αφήσουμε την Ιστορία κατά μέρος κι ως προχωρήσουμε». Σε αυτό δεν είχε απάντηση. Εμείς οι Έλληνες της Κύπρου δεν καταφέραμε ποτέ να μάθουμε από τα λάθη μας, δεν διδαχθήκαμε ποτέ από την Ιστορία. Δυστυχώς ευκαιρίες που κερδήθηκαν με κόπο θυσιάστηκαν στο τέλος στον φτηνό βωμό των μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων και των προσωπικών συμφερόντων.